

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 5 (454)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
7 березня 2018 року

КОНТАКТИ

РЕКТОР ТДМУ ПІДПИСАВ УГОДУ ПРО СПІВПРАЦЮ З ЕЛЬБЛОНЗЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ ГУМАНІТАРНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

18–21 лютого відбувся візит делегації міста Тернопіль до міста-побратима Ельблонг (Польща), до складу якої увійшов ректор Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професор Михайло Корда.

вітньому, технічному та науковому напрямках.

У рамках візиту Михайло Михайлович також зустрівся з керівництвом і представниками педагогічного колективу Державної вищої професійної школи, Педагогічно-мовного інституту та Ельблонзького університету гуманітарних та економічних наук.

З метою здійснення обміну досвідом в освітній галузі, реалізації програми академічних обмінів, реалізації науково-дослідних проєктів, семінарів, конференцій, симпозіумів ректор ТДМУ, професор Михайло Корда підписав угоду про співпрацю з ректором Ельблонзького університету гуманітарних та економічних наук Здзіславом Дубелю.

Окрім того, очільник Тернопільського медуніверситету ознайомився з роботою медичного центру «Нью-Мед».

Прес-служба ТДМУ

У перший день свого перебування тернопільська делегація мала зустріч з президентом міста Ельблонг Вітольдом Врублевським, під час якої обговорили можливість розширення співпраці в ос-

КРАЩИЙ СТУДЕНТ-ВОЛОНТЕР

Мар'яна ПОЗУНЬ – студентка 5 курсу медичного факультету

Стор. 5

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД: НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

– професора кафедри внутрішньої медицини та фтизіатрії – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня доктора наук, вченого звання доцента, стаж науково-педагогічної роботи – не менше дев'ять років.

– доцента кафедри анатомії людини – 1 посада;

– доцента кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною – 1 посада;

– доцента кафедри медичної біохімії – 1 посада;

– доцента кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги – 2 посади;

– доцента кафедри психіатрії, наркології та медичної психології – 2 посади;

– доцента кафедри філософії та суспільних дисциплін – 1 посада;

– доцента кафедри анестезіології та інтенсивної терапії – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше чотирьох років.

НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

– доцента кафедри хірургічної стоматології – 1 посада;

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше чотирьох років.

НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

– доцента кафедри загальної хімії – 2 посади;

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково – педагогічної роботи – не менше чотирьох років.

В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:

– доцента кафедри терапії та сімейної медицини – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше чотири роки.

Термін подачі документів – один місяць з дня оголошення.

Звертатися:
46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

У НОМЕРІ

Стор. 6–8

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР КОНДРАТЮК: «У СВОЄМУ ЖИТТІ НАМАГАВСЯ РОБИТИ ЛЮДЯМ ЛИШЕ ДОБРО»

Молодим асистентом переступив поріг нашого вишу В. А. Кондратюк. Було це далекого 1966 року. Нині Володимир Андрійович – доктор медичних наук, професор кафедри загальної гігієни та екології ТДМУ, автор понад 400 наукових праць, патентів на винаходи, інформаційних листів і гігієнічних нормативів, дійсний член Української екологічної академії наук.

ВИЗНАЧИЛИ ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ «РОЗМАЇТТЯ КУЛЬТУР ТДМУ»

Понад місяць тому Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського започаткував на своєму сайті рубрику конкурсів на кращі світлинки зі студентського життя. Перший з них – «Культурне розмаїття» – стосувався українських традицій та їх вивчення студентами університету. Нагадаємо, що впродовж року ТДМУ тісно співпрацював з етногалереєю родини Демкур «Спадок», де майбутні медики змогли більше дізнатися про особливості українських строїв, символіку вишиванок та багато чого іншого. Також вони мали нагоду зробити неповторну фотосесію в автентичному українському вбранні.

Для голосування було представлено 20 світлин з українськими й іноземними студентами нашого університету. Тривав конкурс до 14 лютого до 23.00.

Михайло КОРДА – ректор ТДМУ, професор вітає **Чісому Джорджу ЧУКВУДЕБЕЛУ**, яка посіла друге місце у конкурсі

Переможцями стали Ахмед Салем з Єгипту – перше місце, Чісому Джорджу Чуквудебелу з Нігерії – друге місце, третьою була Софія Кукуа Акон з Гани. До речі, найактивніша боротьба

впродовж усіх днів голосування тривала між цими учасниками й розрив у кількості голосів був незначний. Гідно боролася пара Тетяни Петрунько (медичний факультет, 2 курс, 5 група) та

Романа Маланича (медичний факультет, 2 курс, 26 група (Україна)).

Переможці, фотографії яких набрали найбільше голосів, отримали призи від нашого партнера – «WELLTEK INTERNATIONAL», які вручив ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.

Згідно з тематикою конкурсу нагороди також були обрані в українському стилі, аби у цих студентів завжди була пам'ять про Україну та їхні цікаві студентські роки в Тернополі.

Як зазначив Ахмед Салем, аби виграти в цьому конкурсі, він попросив усю свою родину й друзів голосувати за нього. «Найкраще тебе можуть підтримати ті люди, з якими маєш близькі стосунки. Дякую всім, хто знайшов час і проголосував за мою фотографію. Багато хто в Єгипті дізнався про наш конкурс. Усі розпитували про одяг, в яко-

Ахмед САЛЕМ – студент з Єгипту здобув перше місце у конкурсі

му я був одягнений», – розповів студент.

Ми ж пропонуємо всім студентам уважно стежити за нашими анонсами, в яких повідомлятимемо про нові конкурси. Фіксуйте найцікавіші миті студентського життя – і разом з ТДМУ робіть його змістовнішим та яскравішим.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ДО ВІДОМА

ТДМУ ОГЛОШУЄ КОНКУРС НА УЧАСТЬ СТУДЕНТІВ І ВИКЛАДАЧІВ У ПРОГРАМАХ МОБІЛЬНОСТЕЙ ERASMUS+

У рамках програми Erasmus+ International Credit Mobility студенти IV-V курсів медичного факультету ТДМУ матимуть змогу навчатися в університеті Арістотеля у Салоніках (Греція) впродовж осіннього семестру 2018-2019 н.р. Окрім цього, викладачі ТДМУ читатимуть лекції в університеті Арістотеля у Салоніках, а також зможуть пройти фахове стажування в період до 10 грудня 2018 р. Тривалість мобільності для викладачів становитиме 7 днів.

Студентів і викладачів, які бажають взяти участь у конкурсі з відбору стипендіатів програми Erasmus+ International Credit Mobility, прохання подати необхідні документи у відділ міжнародних зв'язків до **17 березня 2018 року**.

Перелік документів для студентів:

- резюме англійською мовою (CV);
- сертифікат про рівень володіння англійською мовою;
- довідка з деканату про середній бал успішності;
- сертифікати, що підтверджують наукову діяльність (участь у програмах «Студентська наука та профорієнтаційне навчання», «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» та наукових гуртках на клінічних кафедрах, виступи на конференціях, наявність друкованих наукових праць та інших об'єктів інтелектуальної власності);
- сертифікати про участь у міжнародних програмах (Міжнародні студентські літні школи, стажування, студентська виробнича практика за кордоном, участь у міжнародних конференціях);
- задокументоване підтвер-

ження участі в громадській роботі університету.

Перелік документів для викладачів:

- резюме англійською мовою (CV);
  - сертифікат про володіння англійською мовою не нижче рівня B2;
  - перелік публікацій за останні 5 років, у т.ч. в журналах з імпаکت-фактором та Scopus;
  - сертифікати, що підтверджують участь у міжнародних програмах (стажування, семінари, курси, конференції).
- Після відбору номінантів на базі ТДМУ їхні кандидатури надішлють в Erasmus+ офіс університету Арістотеля у Салоніках. Остаточне рішення щодо виділення стипендій номінантам ТДМУ прийме комітет з оцінки кандидатів Виконавчого агентства з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (EACEA).

КОНКУРС ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Відділ міжнародних зв'язків ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» оголошує конкурс для студентів 3-4 курсів (цього навчального року) медичного факультету та факультету іноземних студентів для участі в програмі міжнародних студентських академічних обмінів на базі Вроцлавського медичного університету 2018-2019 н.р. (м. Вроцлав, Польща)

Приймаючий університет не отримує платні за навчання та забезпечує студента можливістю проживання в гуртожитку на

загальних засадах. Студент покриває витрати на проживання, харчування, страхування здоров'я та транспорт з власних коштів.

Вимоги до претендентів:

- успішне навчання (довідка з деканату про середній бал успішності);
- володіння англійською і/або польською мовами на рівні, який дозволяє повністю розуміти теоретичні аспекти занять і спілкуватися з особами, які проводять заняття;
- висока фахова мотивація;
- наукова діяльність (участь у програмах «Студентська наука та профорієнтаційне навчання»,

«Студент-майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» та наукових гуртках на клінічних кафедрах, виступи на конференціях, наявність друкованих наукових праць та інших об'єктів інтелектуальної власності);

– участь у міжнародних програмах (Міжнародні студентські літні школи, стажування, студентська виробнича практика, участь у зарубіжних конференціях);

– участь у громадській роботі університету.

Заяви на участь у конкурсі приймають **до 30 квітня 2018 року** у відділі міжнародних зв'язків ТДМУ (майдан Волі 1, адміністративний корпус, 2 поверх).

ОБГОВОРИЛИ ПИТАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

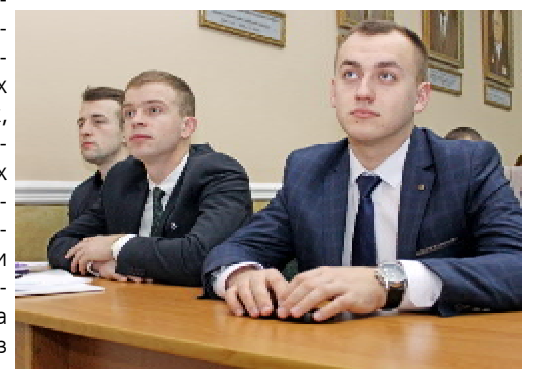
В Івано-Франківському національному медичному університеті 16-18 лютого відбувся з'їзд голів і керівного апарату органів студентського самоврядування медичних ВНЗ. Форум «IF Medical Weekend» організував студентський парламент ІФНМУ. Участь у цьому заході взяв голова студентського парламенту ТДМУ Ігор Стецюк і два його заступники.

Упродовж трьох днів учасники форуму обмінялися досвідом, аналізували конкретні проблеми студентських організацій у вишах, переглядали презентації найвдаліших проектів, слухали поради щодо їх реалізації, а ще пройшли майстер-класи з організації роботи та співпраці студентів з адміністрацією університетів.

Під час другого дня учасники заходу створили Всеукраїнське об'єднання медичних органів студентського самоврядування (ВОМОСС). Результатом третього дня був якісний тимблдинг.

«Час від часу подібні зустрічі відбуваються, адже важливо обговорити з представниками студентського самоврядування інших вишів певні напрацювання, поділитися досвідом, спланувати спільні проекти, поспілкуватися. Цього разу також аналізували здобутки й проблеми, які є

в студентському самоврядуванні. Порушували питання інформування в студентському середовищі. В усіх вишах є сторінки у соцмережах, але лише три ВНЗ мають власні студентські журнали – Тернопільський, Івано-Франківський і Національний медичний університет імені О.Богомольця. Щодо мобільних додатків для сайту, то ми наразі єдині, хто його має. В Івано-Франківському університеті його

почали створювати. В середині березня плануємо зробити загальноукраїнську акцію, присвячену донорству. Вона відбуватиметься в один день в усіх медичних вишах. Також організуємо всеукраїнську акцію, аби допомогти сиротам. Якщо мовити про співпрацю з адміністрацією вишу, то в нас найкраща ситуація. Маємо цілковите сприяння керівництва. Також у нашому виші помітно оновлюють матеріально-технічну базу, впроваджують новітні технології», – зазначив Ігор Стецюк.

Прес-служба ТДМУ

ТДМУ ВІДЧИНЯВ ДВЕРІ ПЕРЕД МАЙБУТНІМИ АБІТУРІЄНТАМИ

У неділю, 25 лютого в Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського відбувся день відчинених дверей. Майбутні вступники – випускники загальноосвітніх шкіл і медичних коледжів Тернопільщини, інших областей – зібралися в актовій залі вишу. Багато батьків теж були присутні.

Гостей привітав проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай, який зазначив, що Тернопільський державний медичний університет є потужним вищим навчальним закладом і посідає провідне місце серед медичних ВНЗ України. Готують фахівців у ТДМУ на медичному, фармацевтичному, стоматологічному факультетах, у навчально-науковому інституті медсестринства, навчально-науковому інституті післядипломної освіти, тобто на всіх рівнях – від першого бакалаврського і до післядипломної освіти.

Аркадій ШУЛЬГАЙ – проректор ТДМУ, професор

Відповідальний секретар приймальної комісії, доцент Григорій Загричук докладно поінформував присутніх про щорічні пра-

ри організовані в чотири великі навчально-наукові інститути: інститут морфології, інститут медико-біологічних проблем, інститут фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М. Скакуна й інститут моделювання та аналізу патологічних процесів. Клінічні кафедри розташовані в усіх лікувальних закладах міста, а це три міські лікарні, психоневрологічна, дитяча і, звичайно, університетська лікарня.

Ігор Дмитрович розповів про організований торік центр симуляційного навчання з відповідно обладнаними навчальними аудиторіями.

Декан фармацевтичного факультету, доцент Дмитро Коробко у своєму виступі коротко розповів про фармацевтичний факультет як структурний підрозділ університету. Його відкрили вісімнадцять років тому і за цей час відбулося 13 випусків спеціалістів з вищою фармацевтичною освітою денної форми навчання та 6 випусків спеціалістів заочної форми навчання.

«Наші випускники працюють у всіх галузях фармацевтичного спрямування, науково-дослідних установах, у тому числі й за кордоном. У складі факультету – 5 кафедр. Це класичні кафедри, які

номіки та управління фармації з технологією ліків. Забезпечують навчальний процес 49 викладачів. Більшість викладачів – науковці зі ступенем кандидатів і докторів саме фармацевтичних наук, що дуже важливо, бо спеціфіку фармації може знати лише провізор – людина з вищою фармацевтичною освітою, – наголосив Дмитро Борисович. – Про авторитет факультету та університету свідчить і наявність фахових видань, де студенти публікують результати наукових досліджень. Одним з основних показників навчальної діяльності студентів є результати складання ліцензійного інтегрованого тестового іспиту «Крок». За цим показником фармацевтичний факультет ТДМУ лідирує серед

Григорій ЗАГРИЧУК – відповідальний секретар приймальної комісії, доцент

вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів України. Вагомими є наукові здобутки й на міжнародному рівні, зокрема, укладено міжнародну угоду про співпрацю з університетом Мансури (Єгипет)».

Про навчання на стоматологічному факультеті, його профільні кафедри розповіла декан факультету, доцент Світлана Бойцянук.

«Стоматологічний факультет є наймолодшим структурним підрозділом нашого університету. Датою його заснування є вересень 2004 року. За 14 років інтенсивної роботи створена потужна матеріально-технічна база й сформовано колектив справжніх фахівців і науковців. Чотири профільні кафедри стоматологічного факультету – терапевтичної стоматології, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології та стоматології дитячої – забезпечені сучасним обладнанням, їх очолюють доктори медичних наук, професори. Гордістю факультету є фанотний клас, де студенти опановують практичні навички, а п'ятикурсники під контролем викладача проводять прийом пацієнтів, надаючи безкоштовну стоматологічну допомогу соціально незахищеним верствам

населення. Адміністрація нашого вишу уклала договори про співпрацю з керівниками низки дошкільних закладів і, зокрема, сиротинців щодо надання стоматологічної допомоги дітям. На кафедрі ортопедичної стоматології функціонує сучасна зуботехнічна лабораторія, де студенти вивчають всі етапи виготовлення зуботехнічних конструкцій. Окрім навчальної та лікувальної роботи, студенти займаються науковою діяльністю й отримують дипломи та сертифікати за кращу доповідь, кращі практичні роботи, беруть активну участь у загальноуніверситетських благодійних проектах, волонтерському русі», – додала Світлана Іванівна.

Заступник директора навчально-наукового інституту медсестринства, доцент Світлана Даничак розповіла про підготовку медичних сестер освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» і «магістр медсестринства».

«Інститут медсестринства як структурний підрозділ ТДМУ існує з 1995 року, але за цей нетривалий час створено сучасну матеріально-технічну базу, процес навчання забезпечує авторитетний професорсько-викладацький склад, а наші випускники працюють як в Україні, так і за кордоном, успішно реалізуючи свої професійні амбіції. Інститут практикує дві форми навчання: денну та дистанційну. Оволодіти теоретичними знаннями й практичними навичками допомагають найсучасніші навчальні муляжі, мане-

Ігор ДРАЧ – заступник декана медфакультету, доцент

кени та тренажери», – зазначила Світлана Даничак.

Представники ректорату та професорсько-викладацького складу відповіли на питання, що цікавили присутніх.

На завершення зустрічі проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай запросив потенційних абітурієнтів вступати до ТДМУ, де створені прекрасні умови для навчання студентів – майбутніх висококваліфікованих фахівців.

Після зустрічі гості мали можливість поспілкуватися зі студентами, зазирнути в мікроскопи й роздивитися сучасні навчальні манекени та муляжі, представлені для огляду, а також здійснити екскурсію до анатомічного музею ТДМУ.

**Лідія ХМІЛЯР,
Яніна ЧАЙКІВСЬКА (фото)**

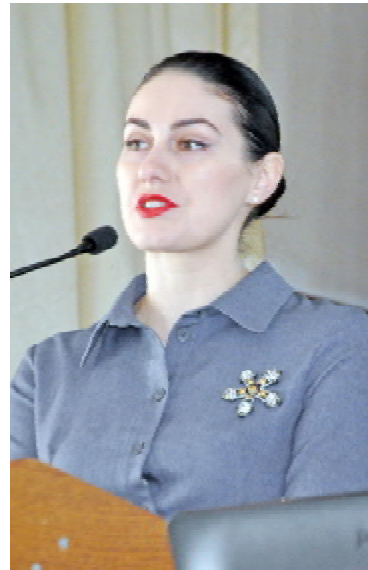
Декани стоматологічного та фармацевтичного факультетів – доценти Світлана БОЙЦАНЮК і Дмитро КОРОБКО

«За результатами останніх рейтингів ТДМУ серед медичних ВНЗ посідає перші місця. Крім того, наш університет єдиний серед вищих навчальних закладів медичного профілю є учасником проекту сприяння академічній доброчесності в Україні. Система оцінювання та система підготовки в ТДМУ цілком відповідає міжнародним стандартам, – зазначив Аркадій Гаврилович. – Наш університет є партнером понад 50 провідних університетів Європи та Америки, де наші студенти мають можливість за програмою академічної мобільності проходити семестрове навчання й стажування. Тернопільський медуніверситет має потужну клінічну базу та застосовує найсучасніші технології навчання, в тому числі й інформаційні, а студенти посідають перші місця у всеукраїнських предметних олімпіадах, займаються науковою роботою, беруть участь у міжнародних студентських наукових конференціях. Для їхнього відпочинку створені прекрасні умови в університетському навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина», діють гуртки художньої самодіяльності та сучасний спортивний комплекс, тобто створені всі умови для успішного навчання й культурного розвитку студентів».

вила прийому до ТДМУ, терміни та порядок подачі документів.

Докладніше про медичний факультет й систему організації навчання учасникам зустрічі розповів заступник декана медичного факультету, доцент Ігор Драч. За його словами, медичний факультет не лише найбільший, а й найстаріший, з нього почався наш університет, який торік відсвяткував своє 60-річчя. Нині тут навчаються 2617 студентів. Навчальний процес забезпечують 410 викладачів, з них – 76 докторів наук, 302 кандидати наук.

Функціонує 37 кафедр, з них 18 – клінічні. Всі мають сучасне обладнання. Теоретичні кафед-

Світлана ДАНЬЧАК – заступник директора ННІ медсестринства, доцент

готують спеціалістів у галузі фармації: кафедра загальної хімії, кафедра фармацевтичної хімії, кафедра фармакогнозії з медичною ботанікою, кафедра клінічної фармації і кафедра еко-

МЕДИЧНЕ РАЛІ ЗІБРАЛО У КРЕМЕНЦІ НАЙКРАЦІ БРИГАДИ

Наш ВНЗ за сприяння Міністерства охорони здоров'я України та спільно з Українським науково-практичним центром екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, Всеукраїнською громадською організацією «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної допомоги» 22-25 лютого на базі готелю «Панорама» (м. Кременець) організував Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Актуальні проблеми екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». У рамках форуму відбулися майстер-класи та III Всеукраїнський чемпіонат бригад екстреної медичної допомоги з міжнародною участю «Кременецьке медичне ралі-2018».

На конференцію прибули лікарі та фельдшери з медицини невідкладних станів на чолі з керівниками 18 обласних Центрів екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, двох приватних клінік, викладачі та студенти чотирьох університетів та академій, восьми медичних коледжів та училищ. Серед закордонних делегацій взяли участь медики станцій екстреної меддопомоги з Кракова та Бельско-Бялої (Польща), Каунаса (Литва), Тель-Авіва (Ізраїль), а та-

З вітальним словом – заступник голови ОДА Юрій ЮРИК (на передньому плані)

Юрик, директор Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Євген Мороз, начальник управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Володимир Богайчук, ректор Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського Михайло Корда, голова Кременецької райради Володимир Стефанський, голова Кременецької РДА Володи-

та надання допомоги на ранньому госпітальному етапі», – зазначив у своєму виступі ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.

Загалом для учасників конференції підготували низку доповідей, що стосувалися реформи екстреної медичної допомоги, вимог до якості обладнання та уніформи виїзних бригад ЕМД, ефективності діяльності парамедиків у Литві та Ізраїлі, доцільності застосування аеромобільної евакуації за досвідом парамедиків Ізраїлю, нових технологій у наданні допомоги хворим на гострий інсульт на догоспітальному та ранньому госпітальному етапі, доцільності впровадження симуляційного навчання у підготовці фахівців служби ЕМД. Також був проведе-

Михайло КОРДА – ректор ТДМУ, професор

Учасники повинні були надати допомогу хворим на гострий інсульт, гострий інфаркт міокарда з потребою тромболізу на догоспітальному етапі, постраждалому з краш-

(На передньому плані): **Ірина СИСОЄНКО – народний депутат України, Арсен ГУДИМА – організатор і суддя змагань, професор ТДМУ**

ний майстер-клас з технології медичного сортування при масових випадках і внутрішньокісткового доступу на догоспітальному етапі.

У рамках конференції організовано виставку книг видавництва «Укрмедкнига», а також виробів медичного призначення та уніформи для потреб служби ЕМД.

Щодо III Всеукраїнського зимового чемпіонату бригад екстреної медичної допомоги з міжнародною участю «Кременецьке медичне ралі-2018», то він складався з трьох етапів – нічного і двох денних, які охоплювали 9 конкурсних завдань і стосувалися актуальних питань екстреної медичної допомоги.

синдромом, дитині з опіком, застосувати тактику бригад ЕМД в умовах використання вогнепальної зброї, падіння з висоти, провести серцево-легеневу реанімацію в умовах гіпотермії, організувати надання допомоги при масовому випадку. На завершення першого й другого дня змагань суддівська колегія проводила дебрифінг, під час якого було озвучено суть кожного завдання та оптимальні етапи його реалізації. Автори конкурсних завдань давали відповіді на численні запитання учасників.

«Цікавість щодо участі у подібних змаганнях в українських і закордонних бригад екстреної допомоги зро-

стає. Цього року порівняно з минулим приїхало на 11 команд більше. Це свято для команд, під час якого вони мають можливість обговорити багато важливих питань у своєму професійному середовищі. Водночас всі мають можливість навчатися й змагатися. Також є можливість поспілкуватися із закордонними командами та запозичити їхній досвід. Чемпіонат є своєрідним майданчиком для обміну інформації та налагодження співпраці», – зазначив головний організатор і суддя змагань, завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини ТДМУ Арсен Гудима.

Пізно увечері 24 лютого відбулася церемонія нагородження переможців. У номінації «Найкраща українська команда» першість виборола команда Хмельницького центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф (462 бали), на другій сходинці – команда Чернівецького центру екстреної медичної допомоги і медицини ка-

тастроф (422 бали), на третій – команда Волинського центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф (417 балів). У номінації «Краща закордонна команда» першість виборола команда Краківського центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф (Польща) (584 балів), друге місце команда Центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф з Бельско-Бялої (Польща) (580 балів), третє – парамедики центру екстреної медичної допомоги і

медицини катастроф з Каунаса (Литва) (549 балів). У номінації «Найкраща студентська команда» першість вибороли студенти Вінницького національного медичного університету імені М. Пирогова (416 балів), друге місце – школа парамедиків з Каунаса (Литва) (384 бали), третє – студенти Дніпровської державної медичної академії (308 балів).

(Продовження на стор. 8)

кож голови асоціації парамедиків Литви та Ізраїлю. До участі у конференції долучилася народний депутат України Ірина Сисоєнко. Всього було понад 300 делегатів.

Урочисте відкриття форуму відбулося на майдані біля Кременецької райдержадміністрації. Учасників привітали заступник голови обласної державної адміністрації Юрій

мир Козубський, Кременецький міський голова Олексій Ковальчук.

«Стоячи на порозі реформи охорони здоров'я, маємо унікальну можливість запозичити найкраще із закордонних надбань й ефективніше використати власний досвід. Особливо це стосується служби екстреної медичної допомоги, її взаємодії із силовими структурами

«СІМ'Я ОПИНИЛИСЯ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ»

– Як вважаєте, Володимире Андрійовичу, риси добропорядності закладаються ще в дитинстві?

– Гадаю, так. Приміром, нас батьки виховували не настановами, а власним прикладом. Мої мама й тато створили чудову родину, яку я нині ставлю у приклад своїм внукам. Від батька я не чув жодного негожого слова, він ставився до нас з братом і сестрою надзвичайно лагідно. Хоча, не таємниця, бували різні життєві ситуації, але якщо й були якісь розходження у батьківських стосунках, то, як правило, за зачиненими дверима. Мама була надзвичайно спокійною, врівноваженою та світлою людиною, отож ми зростали у любові.

– Що зафіксувала дитяча пам'ять? Яким згадується вам дитинство?

– Я народився на Поділлі. Моя мама у дванадцять років залишилася круглою сиротою. Її батько, а мій дідусь, 1913 року поїхав на заробітки до Америки й не повернувся, а мати, моя бабуся, померла. Тож моя матір виховувалася в чужих людей. Але мала спокійний врівноважений характер, не цуралася жодної роботи. І сьогодні перед очима мамина лагідна посмішка, привітний погляд. Тато зростав у багатодітній селянській родині. Батьки познайомилися під час навчання у Дзєленецькому зоотехнічному технікумі на Хмельниччині й одразу ж поборалися.

Володимир КОНДРАТЮК з однокурсниками на практичному занятті з анатомії (Львівський медінститут, 1953 р.)

Після завершення навчання обоє працювали зоотехніками. Потім тато працював на будівництві, згодом відбував чинну військову службу, щоправда, її не завершив, бо вступив до Вінницького медичного інституту. А ми у цей час були вдвох з мамою, вона, незважаючи на зоотехнічну освіту, знайшла роботу вчительки молодших класів, бо школа була неподалік від нашого дому. Пригадую, як у дитинстві відчиняв у вікні квартиру та запитував перехожих, чи діти зі школи не йдуть, це для мене був знак, як довго ще залишалося чекати маму з роботи. Так було до війни. Коли розпочалася Друга світова, батько ще навчався у медінституті й саме у цей час перебував на сільськогосподарських роботах у колгоспі. Разом зі своїм однокурсником вони вирішили йти до армії. Але

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР КОНДРАТЮК:

Молодим асистентом переступив поріг тоді ще Тернопільського медичного інституту Володимир Андрійович Кондратюк. Було це далекого 1966 року. Сходінку за сходінкою долав він на науковий Олімп. Нині Володимир Андрійович – доктор медичних наук, професор кафедри загальної гігієни та екології ТДМУ, автор понад 400 наукових праць, патентів на винаходи, інформаційних листів і гігієнічних нормативів, дійсний член Української екологічної академії наук. Його авторству належить чотири підручники для студентів, два посібники, довідник з практичної медицини. Філософія життя професора Кондратюка – це чесна щоденна робота. Цьому він навчає й своїх учнів. Більшість з них уже й самі стали поважними фахівцями, але вони й крізь роки люблять свого наставника, цінують за доброзичливість і душевне тепло, яким він так щедро обдаровує усіх, хто поруч. Спілкуємося з Володимиром Андрійовичем у його затишному кабінеті, наповненому розкішними вазонами та книгами, розглядаємо старі й нещодавні світлини. На одній з них – він на білій яхті. На мій допитливий погляд професор дає відповідь: «Це колишній студент, а нині столичний мешканець, запросив мене із сім'єю у подорож на своєму морському судні. Взагалі ж у мене багато друзів і серед молоді, і в товаристві людей старшого віку. Здається, що й недоброзичливці обходять мене стороною, можливо тому, що у своєму житті намагався робити лише добро, от воно до мене й горнеться».

дорогою їм зустрілися якісь люди: «Куди, хлопці, мандруєте?», «До Вінниці», – відповів батько. – Повертайтесь назад, німці вже у Проскуріві», – тоді так називався Хмельницький. Тато повернувся додому й на

Генріх був відданий рейху. Якось у мене з ним стався трафунок. Німецьке командування видавало усім офіцерам пайку цукру, і в нас на припічку з'явилася торбинка з цією білою кристалічною спокую. Одного разу мені страшенно захотілося солоденького, якого у ті часи ми й не бачили, і тихенько, щоб ніхто не запідозрив, набрав у кулачок того цукру, а він поміж пальцями прослизнув, бо дуже дрібненький був, і простелився доріжкою аж до порогу. Коли Генріх помітив, що я посягнув на «міць німецької армії», страшенно розлютився, витягнув наган і почав кричати незрозумілою мені мовою: «Застрелю», ще якісь невідомі епітети вигукував, але інші квартиранти все ж його стримали. Так я уникнув розправи. Страшний та жахливий був час, але хіба могла п'ятирічна дитина це усвідомити.

Незважаючи на те, що тривала війна, школи працювали, діти відвідували навчання, щоправда, в класі були школярі різного віку. От і я зібрався, хоча мені ще майже півроку не вистачало до семи

Володимир КОНДРАТЮК разом з колегами під час прийому державних іспитів (Актюбінськ, нині – Актобе, 1966 р.)

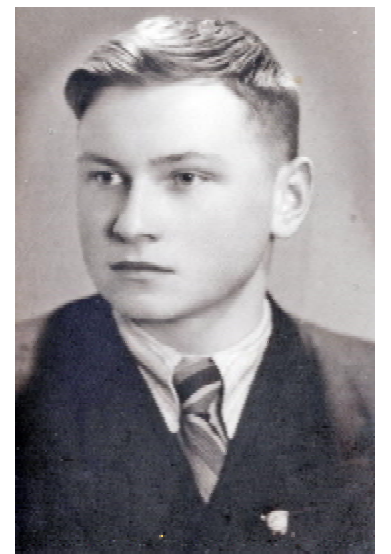

років. Але сусідські діти усі пішли в перший клас, а я що маю вдома сидіти? Мамі нічого не залишалося, як взяти мене за руку та повести у школу. «Нехай сідає он там, де вільна парта, – сказала нам вчителька, міряючи очима мій невисокий зріст, – побуде день-два, та йому набридне». Але просидів я за учнівською партією тиждень, другий, наука мене захопила.

«ТАТОВІ ЧАСТО ПОГРОЖУВАЛИ»

– Коли завершилася війна, батько продовжив навчання в медінституті, а ми з мамою повернулися додому та мешкали разом з тіткою. Жили бідно, продуктів було катма, тому дуже чекали літа, коли дозріють вишні й можна буде, додавши картопляного лушпиння, зварити кисіль, чи не єдиний смаколик того часу. Мама працювала зоотехніком одразу в кількох колгоспах, «розписувала» фураж, і за день «намотувала» майже сорок кілометрів. Щоправда, вдалося їй якось розжитися на корову, але з кормами було дуже тузужно, за соломинку з колгоспної скирти могли навіть до Сибіру заслати. То мама виписувала в якомусь колгоспі солону, складала її в ряднину й несла на спині додому так, що аж ноги вгрузали в землю. Ось таке-то було життя. Згодом настали голодні 1946-47 роки. Тато був чоловіком мудрим, розсудливим отож прийняв Соломоно-

ве рішення – переїхати в Західну Україну, бо там, здавалося, люди жили багатше. Оселитися вирішили неподалік Збруча, поближче до родини. Так ми потрапили у Нове Село, тато влаштувався в лікарню, працював терапевтом, дерматологом. Але пробули там недовго. Деякі місцеві мешканці вважали, якщо ми з-за Збруча, то вже москалі, східняків приймали неохоче, татові часто погрожували. Одного разу добрі люди, які знали, що

Володимир КОНДРАТЮК (1953 р.)

він добропорядна людина, попередили його, аби не йшов на виклик, бо там засідка. Рік ми прожили в Новому Селі, а 1947-го переїхали до Підволочиська, де наша родина оселилася надовго, там я й закінчив середню школу.

«НЕ ХОЧЕТЕ НА РІВНЕНЩИНУ, ТО ЇДЬТЕ, ДЕ МАРКО ОВЕЦЬ НЕ ПАС, У КАЗАХСТАН»

– І настав час обирати професію. Мріяли про медицину?

– Звісно, я мав намір обрати професію свого батька, бо він був для мене беззаперечним авторитетом. Але в старших класах захопився хімією, отож й про цей фах думав, а ще приваблювала мене військова справа,

«У СВОЄМУ ЖИТТІ НАМАГАВСЯ РОБИТИ ЛЮДЯМ ЛИШЕ ДОБРО»

ми ж бо всі діти війни. Отримавши атестат про середню освіту, зібрався все-таки до Львівського медичного інституту. Склад вступні іспити, але балів вистачило лише на санітарно-гігієнічний факультет, тому, аби не втрачати рік, вирішив навчатися. Так став студентом. До слова, й батько на цей час також трохи «змінив професію», його призначили головним лікарем Підволочиської санепідемстанції. Через шість років я успішно закінчив навчання й настав час розподілу. Звісно, хотів побижаче до батьків, але на Тернопільщині місць не виявилось. Пропонували Волинь, було місце праці на Херсонщині, але я від усього відмовлявся. Це трохи рознервувало керівника комісії з розподілу й він зопалу вигукнув: «Не хочете на Рівненщину, то їдьте де Марко овець не пас, у Казахстан». На що я відповів: «Краще вже до казахів». Як з'ясувалося згодом, того року 19 випускників Львівського медичного інституту отримали скерування у цей віддалений куточок Радянського Союзу. Але тоді я про це не знав, їхав, як мовиться, із зв'язаними очима. Незважаючи на те, що ми були у розпорядженні Міністерства охорони здоров'я Казахстану, місце праці мали можливість обирати самі. От я розгорнув перед собою географічну карту СРСР, знайшов Казахстан, дивлюся — Кзил-Орда, місто на Сирдар'ї, це захід, а ось — Кустанай, Павлодар, Ціліноград, вони на півночі, а далі пальцем ткнув на Джамбул. Чомусь мене ця назва привабила, розгледів його розташування на мапі, і з'ясував, що клімат там різко-континентальний, тобто наближений до нашого. Тож одразу вирішив — поїду в Джамбул, написав лист до облздороввідділу з проханням, чи можуть забезпечити роботою. Мені відповів заступник, що місце для

Володимир КОНДРАТЮК зі співробітниками під час виконання досліджень з договірної роботи (Тернопільський медінститут, 1980-і роки)

мене знайдеться, а от на житло треба почекати кілька років. Мене така відповідь цілком влаштувала, тож почав збиратися. Дорога неблизька, ніколи так далеко від дому не відлучався, а тут спочатку до Москви треба дістатися. У поїзді до Алма-Ати зустрів однокурсницю Тоню Запорожець, вже веселіше стало, розговорилися, вона навчалася на лікувальному факультеті, і мала скерування на роботу в психлікарню. Коли дісталися Джамбула, нас зустріли з її лікарні, допомогли й мені з помешканням. Життя налагоджувалося.

«УПЕРШЕ ПОБАЧИВ САКСАУЛ — ДИВОВИЖНЕ ДЕРЕВО, ЯКЕ ЗРОСТАЄ В ПІСКАХ І ВИДНІЄТЬСЯ СЕРЕД ПУСТЕЛІ, НЕМОВ ЗЕЛЕНА ОАЗА»

— Моїм місцем праці стала обласна санепідемстанція, призначили завідувачем паразитологічного відділення, але ще й наділили обов'язками лікаря з гігієни харчування. Справа у тому, що в Казахстані теплої пори температура сягає високих позначок, і медики фіксують багато харчових отруєнь через псування продуктів, отож роботи вистачало. Попрацював рік, йшов наступний і я вирішив вступати до аспірантури, бо ще під час розподілу у мене була домовленість з професором, завідувачем кафедри гігієни харчування Львівського медінституту Ганною Іванівною Столмаковою. Але коли я повідомив їй про це рішення, то з'ясувалося, що місце в аспірантурі вже зай-

няте, втім, мене це не зупинило. Дізнався, що в Алма-Аті також є аспірантура за напрямом «гігієна», успішно склав іспити, вступив, але, от біда, головний лікар Павло Сергійович Дмитрієнко не хотів, щоб я залишив санепідемстанцію. Але закон був за мною — через два роки роботи я мав повне право вступати. Так став аспірантом та отримав у наставники чудову людину, професора, завідувача кафедри загальної гігієни Івана Сергійовича Корякіна. Він народився на Волзі, тривалий час був заступником міністра охорони здоров'я Казахстану, а згодом розпочав роботу на кафедрі. У мене найкращі спогади про цю людину. Взагалі ж мені у житті дуже щастило на гарних шляхетних людей. Пригадую, як непросто було знайти помешкання в Алма-Аті, але допомогла комендант гуртожитку медичного інституту. Як з'ясувалося згодом, вона також родом з України, з Кам'янця-Подільського, дуже приятна пані. Спочатку допомогла з кімнатою у гуртожитку, а згодом знайшла квартиру неподалік інституту, дала мені ключі від будинку зі словами: «Там є все для життя, палити пічку будете саксаулом». Тоді я вперше побачив це дивовижне дерево, яке зростає в пісках і видніється серед пустелі, немов зелена оаза. Саксаул дуже важкий, якщо його кинути у воду, то він одразу ляже на дно. Розрубати це дерево неможливо, а щоб розтопити пічку, його просто розбивають об камінець, щоправда, частинки дуже гострі й треба бути обережним, аби не поранитися. Так я два роки мешкав у цій квартирі, навчався в аспірантурі, а згодом одружився. З майбутньою дружиною познайомився ще у Джамбулі, побачив її в кабінеті головного лікаря, вона щойно закінчила навчання у Чимкенті й отримала скерування в обласне санепідемстанцію. Зацікавила мене насамперед своєю зовнішністю, була невисокого росту, тендітна, мов Дюй-

мовочка. Примітно, що її родовід — у Волочиському районі, і коли я вчився в школі у Підволочиську, то директором школи, як з'ясувалося, був двоюрідним братом її батька. Ось так, крім роботи, я ще й знайшов свою долю в далекому Казахстані.

«МОЯ СТИХІЯ — ВОДА»

— Як у вашому житті з'явилася ще одна любов — вода, адже коло ваших наукових інтересів постійно обертається навколо неї?

— Зайнятися «водною» тематикою запропонував мій керівник — професор Іван Сергійович Корякін. Він також провадив свою наукову діяльність у цій сфері, і взагалі тоді багато науковців досліджували річки Казахстану як джерела водопостачання. Тема мого дослідження — санітарно-гігієнічна оцінка річок Чу та Талас, їх підземних вод і долин як джерел питного водопостачання, спонукала мене до активної наукової роботи, але не в кабінеті чи лабораторії, а серед природи. Кожного сезону треба було проводити аналізи води та робити забір не з одного, а різних місць. Яким лише транспортом не доводилося «подорожувати» — автомобільним, авіаційним, водними шляхами діставався. Досліджувати зібраний матеріал доводилося і в Джамбулі, і в містечку Чу, що майже на кордоні з Киргизією на базі лабораторій санепідемстанції. Мені тоді на підмогу зголошувалися багато людей, підсобляли транспортом, реактивами, мало хто відмовляв, тому й нині я згадую усіх їх з великою вдячністю. Звісно, крім суто наукових пошуків, моя робота мала ще й чимале практичне значення. Я вивчав зміни якості води в річках та свердловинах цих водойм упродовж року, а згодом мав подати рекомендації щодо її використання. І знаєте, проблем було чимало. Скажімо, у містечку Чу в підземних водах виявилася надмірна кількість фтору. Більшість мешканців різного віку цього населеного пункту хворіли на флюороз. Це хронічне захворювання зубів, спричинене наявністю у воді надлишку фтору. Згодом у своєму підручнику я опублікував фото зубів у дітей з різними стадіями цієї хвороби, зафіксованих ще в «Джамбульський» період наукових пошуків.

Завершив цю наукову роботу я дочасно, захистив кандидатську дисертацію. Мій науковий керівник — професор Корякін похвалив мене та порадив не залишати наукову діяльність, бо є резерви досягнути більшого. Після закінчення аспірантури

мене скерували до Актюбінського медичного інституту на кафедру гігієни.

— Як розпочалася Тернопільська сторінка вашого наукового життя?

— Здається, що шлях з Казахстану до України дуже довгий, але я здолав його без перешкод, бо це була дорога додому. Допоміг випадок. Трапився обмін квартири — викладач Тернопільського медінституту переїздив до Актюбінська й, звісно, мав намір обміняти помешкання. Я попросив свого батька дізнатися, чи знайдеться для мене місце асистента в нашому університеті, на що тодішній ректор Петро Омелянович Огій дав позитивну відповідь. Коли я приїхав до Тернополя, мене не полишала думка продовжити дослідження, адже мав ще багато задумів, ідей.

Молодий лікар Володимир КОНДРАТЮК щойно приїхав за скеруванням на роботу в Джамбул (нині — Тараз), 1961 р.

Розпочав з пошуків наукового керівника у столичному Інституті гігієни та медичної екології ім. О. М. Марзєєва. «Зайдіть до старшого наукового співробітника Миколи Івановича Омелянця, він, можливо, й підшукає вам якусь тему», — порадили вчені інституту. Микола Іванович, молодий чоловік, саме тоді займався договірною тематикою щодо водозабезпечення екіпажів літальних апаратів. Він вивчав різні форми водозабезпечення, навіть такі, здавалося б, фантастичні, як використання сечі після очистки в якості питної води. Зустрівся з Миколою Івановичем, розповів про мету свого візиту, на що він відповів: «А чому б ні? Давайте спробуємо. У формі наукової співпраці займіться спочатку вивченням питання використання води в замкнутих системах». Так розпочалася робота над новою темою моїх досліджень, які згодом вирости у докторську дисертацію. Вона була присвячена гігієнічним основам регламентації хімічного складу регенерованої питної води для екіпажів літальних апаратів.

(Продовження на стор. 8)

Аспірант Володимир КОНДРАТЮК зі студентами Алма-Атинського медінституту на відпочинку на Заїлійському Алатау (1962 р.)

ФОТОРЕПОРТАЖ

МЕДИЧНЕ РАЛІ ЗІБРАЛО У КРЕМЕНЦІ НАЙКРАЩІ БРИГАДИ

(Закінчення. Поч. на стор. 5)

Президент Асоціації парамедиків Литви, суддя змагань Ритіс Малашаускас зазначив, що «ще влітку вигадали один з конкурсів для чемпіонату, який не є складним, але вимагає від працівників екстреної допомоги знань, досвіду. Нині в Литві працює парамедична служба, яка діє чітко за встановленими протоколами надання допомоги. З цього чемпіонату видно, що в Україні кожен центр екстреної допомоги і кожен лікар у бригаді «швид-

кої» працює, опираючись на власний досвід. Загалом я 25 років працюю в екстреній допомозі, з яких – 10 років парамедиком. 2005 року ми розпочали підготовку парамедиків і 2007 року перші фахівці взяли до роботи. Сюди я приїжджаю не вперше. Хочу сказати, що в Тернополі як удома. Мені приємно ділитися досвідом і допомагати в організації подібних чемпіонатів».

23 лютого в першій половині дня учасники конференції відвідали міжкафедральний навчально-тре-

нінговий центр ТДМУ, де мали змогу познайомитися зі структурою та організацією діяльності центру, пройти майстер-клас з технології симуляційного навчання в медицині, бути свідками проведення сценарію симуляції та дебрифінгу.

Того ж дня в другій половині дня відбулася нарада керівного складу служби екстреної медичної допомоги, в якій взяли участь 20 директорів центрів ЕМД і МК України, керівництво ДЗ УНПЦ ЕМД і МК, два начальники обласних управлінь охорони здоров'я Тернопільщини –

Володимир Богайчук та Черкащини – Михайло Лобас, радник

міністра охорони здоров'я України Тетяна Тімошенко, народний депутат України Ірина Сисоєнко та чотири експерти МОЗ України за напрямком «Медицина невідкладних станів»: Арсен Гудима, Віталій Крилюк, Галина Цимбалюк та Олег Куц. На нараді порушували такі питання діяльності служби ЕМД: забезпечення санітарним автотранспортом, оплата праці медичних працівників і водіїв карет ЕМД, проблема дозволу лікарям і фельдшерам призначати наркотичні засоби та прекурсори, визначення порядку навчання медичного персоналу в навчально-тренувальних центрах та укомплектування їх обладнанням, проблему диспетчеризації: розподіл викликів на екстреній невідкладній та право на відмову у виїзді бригади ЕМД, особливо за умови введення парамедиків і медичних техніків до складу бригад, застосування телемедичних послуг у системі ЕМД на догоспітальному етапі, розробка типових будівель для центрів ЕМД, зміни до нормативно-правових актів у зв'язку з введенням нових професій, прове-

дення тромболізу на догоспітальному етапі.

Бажаючі відвідати визначні місця Кременеччини отримали таку можливість наступного ранку після завершення чемпіонату.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ВІТАЛЬНЯ

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР КОНДРАТЮК: «У СВОЄМУ ЖИТТІ НАМАГАВСЯ РОБИТИ ЛЮДЯМ ЛИШЕ ДОБРО»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)

Зазвичай дисертаційні роботи знаходяться на зберіганні у спеціальній шафці, але позаяк моя призначена для службового користування, то вона зараз у мене. Тому маємо можливість взяти її до рук та переглянути хоча б деякі розділи. Ось, до прикладу, кілька з них – гігієнічне значення структури й властивостей вологовмісних відходів та отриманої з них води, структура води, розчинені гази у воді, ізотопний склад води. У цій роботі я намагався відвести чільне місце дослідженню гігієнічного значення й формування макро- та мікроелементів в регенерованій воді. Загалом мені вдалося те, що запланував, – різнобічно висвітлити широке коло питань, передусім практичного спрямування. Ця дисертаційна робота є й на полиці Центрального інституту медико-біологічних проблем у Москві. Її обсяг – понад 350 сторінок, багато мікрофотографій, світлин, таблиць і графічних зображень. В той час я працював над ще однією госпдоговірною науковою роботою. Її тема – обґрунтування гранично допустимих концентрацій шкідливих хімічних речовин у воді водойм господарсько-питного водокористування. Загалом було розроблено понад 25 гігієнічних нормативів, затверджених Міністерством охорони здоров'я.

Професор Володимир КОНДРАТЮК зі співробітниками кафедри загальної гігієни та екології (2003 р.)

Чимало цікавих та актуальних робіт виконали під моїм керівництвом члени Тернопільського обласного відділення Малої академії наук, які стали переможцями Всеукраїнських конкурсів. Багато з цих дітей вже стали науковцями, викладачами вишів.

Хочу зазначити й тішуся тим, що мої дослідження згодом стали ще й добрим підґрунтям для народження інших дисертаційних робіт. Скажімо, свою кандидатську дисертацію підготував відомий науковець, нині професор Василь Степанович Пікалюк, асистент Ольга Висоцька, співробітники нашої кафедри – Олена Лотоцька, Наталія Флекей, Ольга Федорів та інші. Взагалі ж тема води для науковця – дуже бла-

годатна. Але питання не зовсім у тому, що в світі замало водних ресурсів, а в іншому – їх якість дуже змінилася, не вистачає чистої, рекомендованої до вживання води. Тому й виникає проблема доброякісної питної води. Всі дослідження, які проводять і зараз, і колись, спрямовані на оцінку якості води, зокрема, її дії на певні системи та органи, обмінні процеси та загалом увесь організм. Дисертації, які готують на інших кафедрах нашого університету також якимось чином пов'язані з водною темою. Без води не може обійтися жодна галузь та й нашому організму сутужно доведеться у безводному середовищі. Всі знають, що «середньостатистична» людина скла-

дається з води на 60-80 відсотків. А от ембріон людини має аж 95% води, дитина – 70-80%. Ця статистика свідчить, що з віком людина всихає, її організм зашлаковується і разом зі зменшенням частки води в організмі приходять хвороби і старість. Ось така цікава інформація для роздумів.

«СПОДІВАЮСЯ, ВОРОГІВ Я НЕ НАЖИВ»

– **Серед великої кількості картин у вашому кабінеті, на яких водна стихія в усіх її проявах, побачила на чільному місці портрет Івана Франка.**

– Поезію Івана Яковича Франка люблю ще з дитячих років. Мені імпонує його бунтарський дух – «Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод. Не спинить вас!».

– **Дозвольте поставити декілька запитань з анкети Марселя Пруста...**

– Будь ласка.

– **Яке, на ваш погляд, найбільш скрутне становище?**

– Коли людина не може вибрати одне з багатьох рішень.

– **Яка головна риса вашого характеру?**

– Доброта. Довіряю людям і, сподіваюся, ворогів у своєму житті не нажив.

– **Що найбільше цінуєте в чоловіках?**

- Цілеспрямованість.
- **А в жінках?**
- Доброту. Лагідність. Любов до дітей.
- **Ваш головний недолік?**
- Плани значні, але не завжди їх вдається втілити.
- **Яке ваше улюблене заняття?**
- Робота на городі, в саду.
- **В якій країні хотіли б жити?**
- В Україні.
- **Ваш улюблений птах?**
- Сова. Це мовчазна, але дуже мудра птаха.
- **Яку реформу оцінюєте особливо високо?**
- Ту, яка має початок і кінець.
- **Дар, яким хотіли б оволодіти?**
- Не маю такого бажання.
- **Стан душі цієї хвилини?**
- Душевної облаштованості.
- **З ким з відомих сучасників хотіли б зустрітись?**
- Це колеги з моєї сфери. Хотів би поспілкуватися з академіком Андрієм Михайловичем Сердюком, а також В'ячеславом Олександровичем Прокоповим.
- **Місце, де ви були найбільш щасливі.**
- Джамбул.
- **Ваше життєве кредо?**
- Приносити людям добро.

Лариса ЛУКАЩУК

ВІЧНА МОЛОДІСТЬ ДУШІ

лідних тварин. Держава забезпечила кафедру сучасним на той час обладнанням: електрокардіографами, стереотаксичними приладами, приладами для визначення обміну речовин тощо. Багато чого створювали власноруч. Зокрема, у практикумах самі працівники розробили та виготовили оригінальне оснащення для індивідуальної роботи кожного студента в групі, навчальні стенди та інше. Працювали напружено, часом робочий день закінчувався після 12 години ночі й занепокоєні чоловіки приходили за своїми дружинами, щоб забрати їх нарешті з роботи.

Але впоралися й встигли. 1 вересня 1957 року в актовій залі інституту було прочитано першу лекцію з нормальної фізіології та на кафедру прийшли для практикумів перші студенти.

Тоді лекція становила основу педагогічного процесу. Інформативність, викладення матеріалу на сучасному рівні, демонстративність та інші характерні до лекції вимоги залишилися незмінними. Позитивною рисою вважали лекторську майстерність, вміння зацікавити аудиторію, навчити не просто засвоювати новий фактичний матеріал, а вміти його аналізувати, оцінювати.

Катерина Георгіївна Золенкова, яка приїхала до Тернополя після успішного закінчення аспірантури в Московському медичному інституті та захисту кандидатської дисертації, як високос-

Свій 90-літній ювілей 14 лютого відзначила чудова людина, мій викладач з кафедри нормальної фізіології – Катерина Георгіївна Золенкова. Цього дня Катерина Георгіївна була в Мілані зі своїми рідними. Як і кожен з довгожителів, вона дуже добра, завжди позитивно налаштована до навколишніх людей та подій, перебуває в постійному творчому пошуку, дбає про своїх рідних і друзів, намагається у міру можливостей їм допомогти, полегшити повсякденне життя та принести користь.

пеціалізований фахівець відразу долучилася до читання лекцій. На лекціях, крім традиційних таблиць, демонстрували досліди на оперованих тваринах, звучали фонограми ритмів серця людини. Лекції Катерини Георгіївни з цікавістю слухали й любили студенти.

Багато уваги приділяли позааудиторній роботі зі студентами. До кожної академічної групи призначався куратор, який, як і зараз, зустрічався з групою після

занять, відвідував їх у гуртожитках, організовував екскурсії, диспути, культпоходи, вечори відпочинку.

Вперше за проханням студентів кураторської групи Катерину Георгіївну залишили куратором до 6-го курсу, тобто впродовж усього навчального процесу. На одному з вечорів відпочинку, який організувала Катерина Георгіївна, пощастило бути присутньою й мені. Студенти демонстрували свої та-

ланти у концерті художньої самодіяльності та із задоволенням слухали гру на фортепіано доньки Катерини Георгіївни – Олени Євгенівни Золенкової, що в ті часи навчалася у музичному училищі, а згодом стала одним з лауреатів музичного конкурсу в Мілані.

Хотілося б відзначити наполегливу та цілеспрямовану роботу Катерини Георгіївни як науковця в галузі онтогенезу кровеносної системи. Вже не в дуже молодому віці доцент Золенкова завершила результат своїх тривалих експериментальних досліджень – дисертацію з найактуальнішої проблеми медицини.

Пізніше під час перебування за кордоном (в Італії), надрукувала три книги.

Особливістю доброзичливої Катерини Георгіївни при спілкуванні є часте вживання питань: «Чим можу Вам допомогти?» І допомагає. Взагалі бездоганна висока мораль доцента Золенкової може бути хорошим прикладом для студентів і викладачів. Вона завжди користувалася повагою й любов'ю, особливо серед студентів. І заслужила цю шану своєю багаторічною працею.

Наш університет має пишатися такими викладачами, як Катерина Георгіївна Золенкова – кандидат медичних наук, доцент, один з фундаторів нашого університету, яка зробила вагомий добрий внесок в історію нашого закладу.

У день ювілею хотілося б побажати Катерині Георгіївні міцного здоров'я, нових творчих планів і звершень! Многая літа!

**Ельвіра КОВАНОВА,
доцент**

Професор Костянтин КОВАНОВ демонструє дослід на оперованих тваринах під час лекції з розділу «Фізіологія травлення», йому асистують доцент Катерина ЗОЛЕНКОВА та асистент Микола КОРНЕЛИШИН (1970-і роки)

У Тернополі 1957 року заснували державний медичний інститут (нині – університет). Одразу до обласного центру почали приїздити майбутні викладачі з різних міст: Києва, Станіслава (нині Івано-Франківськ), Чернівців, Одеси, Москви... Їхали молоді фахівці разом із сім'ями. Як-от подружжя Гончаруків (Є.І. Гончарук – у майбутньому ректор Київського медінституту), Золенкових з Москви, інших. Але спочатку перед усіма стояло непросте завдання – у стислий термін (майже чотири місяці) заснувати кафедру нормальної фізіології та з 1 вересня 1957 року розпочати навчальний процес.

Їхали до Тернополя з великим бажанням якнайкраще виконати завдання, працювати з ентузіазмом, самовіддачею. Разом із собою привозили нагромаджені, хоч і невеликий досвід роботи в інших вишах, навчальні та наукові здобутки, а часом везли навіть прооперованих спеціально для педпроцесу піддос-

Після того, як пішла на заслужений відпочинок, Катерина Георгіївна зайнялася видавничою діяльністю. З-під її пера у видавництві «Підручники і посібники» вийшли книги: «Італійська мова. Фонетика. Граматика: довідник-самовчитель» (2000 р., 2018 р.), «Україно-італійський розмовник-самовчитель» (2007 р.), «Словник італійсько-російсько-український, українсько-російсько-італійський» (2008 р.). Вона пам'ятає все добро, що хтось зробив для неї. У кожній з книг є подяка тим, хто допомагав їй у виданні книг, зокрема, і нашим викладачам С.І. Климнюку, Б.А. Локаю, О.В. Денефіль.

Катерину Георгіївну пригадує ще з першого курсу навчання у ВНЗ, коли вона щоранку проводжала до музучилища свою доньку Олену. Познайомившись з Оленою ближче, я ще й побачила безмежну красу людської душі, любов до своїх учнів, професії. Переїхавши до Мілана, першого ж року її запросили виступити на концерті в Ла Скалі, а зараз весь свій вільний час вона віддає учням у школі, навчаючи їх музики, а вони дарують їй свою безмежну любов...

На другому курсі Катерина Ге-

оргіївна викладала у нашій групі на заняттях з нормальної фізіології. Добра, чуйна, справедлива, спокійна, енергійна, ентузіаст своєї справи, залюблена у викладацьку роботу. Вона поважала кожного студента, пам'ятала їх тривалі роки. Катерина Георгіїв-

на намагалася якомога цікавіше провести з нами заняття, пояснити незрозуміле так, щоб ми запам'ятали його надовго. Матеріал у підручниках з нормальної фізіології на час мого навчання був уже застарілий, Інтернету не було, і тому все, що потрібно, ми повинні були засвоїти на лекціях і

практичних заняттях. Запам'яталися заняття з теми «Вища нервова діяльність»: ми проводили тестування психологічних особливостей особи, матеріали до яких К.Г. Золенкова привезла, навчаючись у Москві в аспірантурі, в Інституті нормальної і патологічної фізіології АМН СРСР. Не можна не згадати заняття з фізіології серцево-судинної системи (експерименти на жабках), крові (практична робота з визначення показників власного загальноаналізу крові), травлення та вищої нервової діяльності (експерименти на собаках), дихання (робота з мішком Дугласа), центральної нервової системи (стереотаксична методика)... Пізніше, коли Катерина Георгіївна вже працювала на кафедрі патологічної фізіології, ввела практичну роботу «Вплив центральної нервової системи на серцево-судинну діяльність». Підготовка щурів до заняття була дуже цікава. За декілька днів до заняття у різні відділи гіпоталамуса щурів за допомогою стереотаксичного приладу було вживлено мікроканюли чи електроди. Робота студентів на занятті полягала у реєстрації ЕКГ у тварини при подразненні електродів електрич-

ним струмом різної сили та частоти, введенні альфа- або бета-адреноміметиків, адренолітиків. Цікаво було аналізувати вплив кожного з препаратів на різні відділи гіпоталамуса. Катерина Георгіївна з ентузіазмом пояснювала нам механізми отриманих результатів.

Коли ми навчалися на початку кожної першої пари протягом 10 хвилин була політінформація. Старалися підібрати не лише політичні новини, але й медичні, просили допомогти розібратися у механізмах того чи іншого винаходу і Катерина Георгіївна, радіючи нашій допитливості, їх пояснювала. Вже перебуваючи в Італії, К.Г. Золенкова часто ходила в бібліотеку, де проводила науковий пошук з тієї чи іншої проблеми медицини, маючи багато ідей та часу для їх реалізації. Зокрема, вона розробила колову номограму добової потреби в мікроелементах та джерел їх надходження. Тоді ж досліджувала проблеми дефіциту селену в організмі, артеріальної гіпертензії.

Як і всі студенти, ми ділилися з однокурсниками новинами. Кураторська група нашого курсу із захопленням розповідала про зустрічі з Катериною Георгіївною,

які вони проводили в неї вдома. Вона пекла пироги, вгощала всіх чаєм і влаштовувала тематичні вечори. Під час зустрічей Олена грала на фортепіано або вмикала платівки з різними музичними творами. Також влаштовували й наукові зібрання, походи в театр. Прийшовши працювати на кафедру патологічної фізіології, К.Г. Золенкова організувала зустрічі з композиторами Тернопільщини, тематичні обіди, присвячені Італії.

Удома Катерина Георгіївна любила влаштовувати вечери. Вона запрошувала друзів своєї молодості, їхніх дітей, онуків, пам'ятала уподобання кожного гостя та намагалася зробити їм приємне. Завжди бажаними були Коморовські – Ярослава Михайлівна та Роман Ростиславович, Климнюки – Олена Іванівна, Сергій Іванович з дружиною, Нікульнікови – Емма Павлівна з внучками.

Вельмишановна та дорога Катерини Георгіївни, вітаю Вас зі славним ювілеєм! Залишайтеся завжди тим теплим світлим промінчиком, який тішить всіх Ваших рідних і друзів! Дай Вам Бог здоров'я на многі літа!

**Ольга ДЕНЕФІЛЬ,
професор кафедри
патологічної фізіології ТДМУ**

4 березня виповнилося 60 років доцентів кафедри терапії та сімейної медицини ННІ післядипломної освіти ТДМУ Сергію Миколайовичу БУТВИНУ.

Вельмишановний Сергію Миколайовичу!

Сердечно вітаємо Вас із 60-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 9 років практичної лікарської роботи та навчання в аспірантурі Київського НДІ фтизіатрії і пульмонології, успішно пройшли 28-літній трудовий шлях асистента кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, кафедри сестринської справи, асистента, доцента кафедри поліклінічної справи, а останні 8 років – доцента кафедри терапії та сімейної медицини ННІ післядипломної освіти.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий

професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, завуча кафедри, відповідального за наукову роботу, матеріально відповідального кафедри.

Ваша професійна та гро-

мадська діяльність неодноразово відзначені грамотами й подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Сергію Миколайовичу, міцного здоров'я, наснаги, нових творчих здобутків, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

11 березня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТДМУ Любомира Михайлівна МУСІЄНКО.

Вельмишановна Любомиро Михайлівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Бережанського медучилища, 5 років роботи медсестрою у стінах університету Ви успішно пройшли 37-літній трудовий шлях лаборанта спочатку кафедри госпітальної хірургії, а згодом впродовж 31 року – кафедри гістології та ембріології, виконували одну з найважливіших ділянок роботи – лабораторне та організаційне забезпечення навчального й наукового процесу.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваша професійна діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці», грамотами та подяка-

ми адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Любомиро Михайлівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Хай стелиться життя розмаєм
І хилить щастя повен цвіт!

Ми від душі бажаємо
Здоров'я міцного і
многая літ.

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

16 березня відзначатиме ювілейний день народження заступник директора бібліотеки ТДМУ Валентина Платонівна ГАЛАЙЧУК.

Вельмишановна Валентино Платонівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Кременецького педагогічного училища, 14 років роботи спочатку в дитячому садку, в музеї, згодом – в бібліотеці, здобуття вищої освіти в Рівненському інституті культури у стінах Тернопільського медичного університету Ви успішно пройшли 17-літній трудовий шлях бібліотекаря, старшого бібліотекаря, провідного бібліотекаря, а останні понад два роки – заступника директора одного з найважливіших підрозділів нашого навчального закладу – бібліотеки.

Окрема сторінка Вашої трудової діяльності – 11 років роботи на відповідальних посадах в обласній державній адміністрації.

Глибоко поважаємо й щиро

шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені грамо-

тами обласної державної адміністрації, грамотами й подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Валентино Платонівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай здоров'я, радість і достаток
Сипляться, немов вишневі цвіт,

Хай малює доля з буднів свято
І дарує Вам багато літ!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

8 березня відзначатиме ювілейний день народження доцент кафедри функціональної та лабораторної діагностики ТДМУ Марія Петрівна ГАРІЯН.

Вельмишановна Маріє Петрівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, успішно пройшли понад 45-літній трудовий шлях аспіранта кафедри біохімії, асистента, пізніше доцента кафедри шпитальної терапії, а останніми роками – доцента кафедри клінічної фармації, кафедри функціональної та лабораторної діагностики.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

17 березня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТДМУ Ольга Григорівна МАКСИМЕНКО.

Вельмишановна Ольго Григорівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Завершальний, майже 10-літній період Вашої трудової діяльності успішно пройшов у стінах Тернопільського державного медичного інституту. Ви працювали на різних посадах в адміністративно-господарській частині.

Особливо цінуємо період Вашої роботи комендантом спортивного корпусу та студентського гуртожитку № 4, де проявилися Ваш великий трудовий і життєвий досвід, вміння працювати з людьми, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваша професійна діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці», подяками ректора інституту.

Ваші порядність, працелюбність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна

Особливі сторінки Вашої діяльності – тривалий період роботи заступником декана медичного факультету, директором студмістечка, а також трирічна робота в Алжирі, де яскраво проявився Ваш високий професіоналізм, організаторський талант, вміння працювати з людьми.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як члена профкому працівників, лектора товариства «Знання», а тепер – очільника фонду розвитку університету.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначена медаллю «Ветеран праці», грамотою відділу міжнародних зв'язків Міністерства закордонних справ, грамотами МОЗ України, обласної і міської адміністрацій та громадських організацій, подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Маріє Петрівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом.
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля орорта крилом!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

Ольго Григорівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, щасливого довголіття.

Бажаємо щастя, здоров'я і сили,
Щоб довгі літа плечей не схилили,
Щоб спокій і мир панували на світі,
Щоб радість знайшли Ви в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ГАЛИЦЬКІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНІ ЧИТАННЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ

Науково-практична конференція з міжнародною участю «Галицькі анестезіологічні читання: актуальні питання анестезіології та інтенсивної терапії» відбулася 15-16 лютого. Проведення такого заходу в стінах ТДМУ вже стало традицією.

У конференції взяли участь провідні фахівці зі спеціальності «Анестезіологія та інтенсивна терапія» України, зокрема, президент Асоціації анестезіологів України, професор С.О.Дубров, член-кореспондент НАМН України, професор Ф.С.Глумчер, член-кореспондент НАМН України, професор В.І.Черній, завідувачі кафедр анестезіології та інтенсивної терапії, професори та інші науковці зі Львова, Києва, Запоріжжя, Дніпра, Вінниці, Харкова, Одеси, Полтави, Парижа (Франція), а також практичні лікарі-анестезіологи – члени Асоціації анестезіологів України з Тернопільської, Львівської, Волинської, Хмельницької, Жито-

Іван КЛІЩ – проректор з наукової роботи ТДМУ, професор

питання медичної галузі. Іван Кліщ коротко охарактеризував досягнення та перспективи розвитку нашого вишу. Також зосередив увагу на важливій ролі професії анестезіолога у системі охорони здоров'я, зупинився на актуальних наукових і практичних питаннях, які назріли в медицині та які необхідно вирішувати, побажав успішної плідної праці учасникам конференції.

До присутніх з вітальним словом звернувся президент Асоціації анестезіологів України, професор Сергій Дубров. «Анестезіологія та інтенсивна терапія – надзвичайно важлива медична спеціальність. Анестезіологи відіграють вирішальну роль у захисті хворих від операційного стресу, забезпеченні їхньої життєдіяльності, запобіганні та лікуванні критичних станів, які загрожують життю. Світ загалом, медична наука, анестезіологія та інтенсивна терапія з плином часу зазнають суттєвих змін. Розвиток інформаційних технологій, поява та удосконалення нових методів лікування й діагностики захворювань вимагають від сучасного лікаря-анестезіолога безперервної роботи над собою, оволодіння новими знаннями та навичками», – зазначив Сергій Дубров.

Він відкрив пленарне засідання доповіддю «Проблеми антибіотикорезистентності у відділеннях інтенсивної терапії України». Доповідач навів статистичні дані щодо чутливості мікроорганізмів до різних видів антибіотиків у

країнах світу та в Україні, охарактеризував особливості вибору схем профілактики та лікування інфекційної патології у відділеннях інтенсивної терапії.

Член-кореспондент НАМН України, професор Фелікс Глумчер виступив з доповіддю «Нове у лікуванні сепсису». Він висвітлив сучасні положення світової науки та практики у питаннях профілактики, запобігання, діагностики та інтенсивної терапії сепсису.

Член-кореспондент НАМН України, проф. Володимир Черній у своїй доповіді «Нейротравма: принципи діагностики та інтенсивної терапії» висвітлив питання частоти виникнення нейроtraвм, патогенетичних особливостей розвитку ушкоджень тканин мозку при травмі, його набряку; особливостей діагностики ступеня ураження мозкових структур при цій патології та інтенсивної терапії. У наступній доповіді він розвинув концепцію ролі анестезіолога у реалізації принципів «швидкої хірургії» та «ранньої реабілітації після операції».

Доктор Євгеній Чумаченко (Франція, Париж) ознайомив учасників конференції з європейськими засадами анестезіологічного забезпечення операцій у доповіді «От объективной оценки ноцицепции к индивидуальному обезболиванию при общей анестезии, седации и интенсивной терапии».

З великою увагою присутні слухали виступ доцента КНМА-

мембрану. Інша його доповідь – «Гостра печінкова дисфункція у вагітних: критерії діагностики та особливостей лікування».

Завідувач кафедри дитячої анестезіології та інтенсивної терапії Харківської медичної академії післядипломної освіти, професор Маріне Георгіянц детально зу-

Сергій ДУБРОВ – президент Асоціації анестезіологів України, професор

пилилася на можливостях лікування нозокоміальних інфекцій у відділеннях інтенсивної терапії.

Професор Національного інституту хірургії та трансплантології імені О.Шалімова Андрій Мазур розповів учасникам конференції про особливості анестезіологічного забезпечення при проведенні симультанних операцій.

Професор кафедри анестезі-

вівського національного медичного університету імені Д.Галицького Володимир Фесенко охарактеризував сучасний стан проблеми щодо регіонарного знеболювання пологів, а також поділився власним шестирічним досвідом паравертебрального знеболювання пологів.

Про підтримку енергетичного балансу та методи збереження білка у хворих в ургентній хірургії доповіла професор Олена Сорокіна (Дніпропетровська медична академія).

Завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ТДМУ, професор Володимир Гнатів виступив з доповіддю «Серцево-легенево-мозкова реанімація: окремі аспекти її проведення та післязузівської підготовки лікарів з позиції спеціаліста».

У рамках науково-практичної конференції відбулося п'ять секційних засідань з питань анестезіологічного забезпечення опе-

Володимир ЧЕРНІЙ – член-кореспондент НАМН України, професор

рацій, інтенсивної терапії невідкладних станів, сепсису та застосування антибактеріальних препаратів, поліорганної патології, гострої дихальної недостатності та респіраторної підтримки, проблем тромбопрофілактики при патології у хірургії, педіатрії та акушерстві-гінекології.

Під час конференції проведено такі майстер-класи: 1) хірургічні методи забезпечення прохідності дихальних шляхів (конікопункція, конікотомія), 2) FAST – протокол діагностики гострої кровотечі на ранньому госпітальному етапі, 3) вибір параметрів респіраторної підтримки при тяжких порушеннях легеневої механіки, 4) інструментальні методи дослідження системи «РАСК» при різних клінічних ситуаціях.

Заслухали та обговорили 63 доповіді, що стосувалися сучасних підходів до анестезіології та інтенсивної терапії невідкладних станів у хірургічній, акушерській, гінекологічній, педіатричній клініках.

Володимир ГНАТІВ, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ТДМУ, професор

Маріне ГЕОРГІЯНЦ – професор Харківської медичної академії післядипломної освіти

мирської, Рівненської, Івано-Франківської та інших областей.

Загалом на форум прибули 24 доктори медичних наук, професори з вищих навчальних закладів України, іноземні гості з Франції; понад 250 учасників – науковців і практичних лікарів.

Конференцію відкрив проректор з наукової роботи ТДМУ, професор Іван Кліщ. Він привітав учасників з початком роботи форуму, головна мета якого розглянути та обговорити актуальні

(Зліва направо): **Ярослав ПІДГІРНИЙ – професор Львівського національного медуніверситету ім. Д.Галицького, Фелікс ГЛУМЧЕР – член-кореспондент НАМН України, професор**

ПО Максима Пилипенка про новітні аспекти периопераційної респіраторної підтримки. Він надав актуальну інформацію про вибір параметрів респіраторної підтримки при тяжких порушеннях легеневої вентиляції та наглядно продемонстрував під час майстер-класу на добровільних помічниках способи проведення вентиляції.

Завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Львівського національного медичного університету імені Д.Галицького, професор Ярослав Підгирний тему своєї доповіді присвятив респіраторному дистрес-синдрому, при якому в основі дихальних порушень провідну роль відіграють дисфункція вентиляції, перфузії та дифузії кисню через альвеоло-капілярну

ології та інтенсивної терапії Львівського національного медичного університету імені Д.Галицького Улболган Фесенко проаналізувала сучасне розуміння проблем болю та особливостей знеболювання. «Сучасні погляди на природу болю», «Чи шкідливий наркоз для дитячого організму?», «Регіонарне знеболювання при операції NUSS» – ось теми її доповідей.

Завідувач кафедри педіатрії № 2 ТДМУ Галина Павлишин представила доповіді «Європейські підходи до лікування генералізованої форми правця у педіатричній практиці» та «Неонатальний сепсис з позиції доказової медицини».

Професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Ль-

Майстер-клас з питань застосування апаратів для допоміжної штучної вентиляції легенів та вибору режимів і параметрів дихання

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЗАХІД

ЛЕМКІВЩИНА – В ЇХНЬОМУ СЕРЦІ

Літературно-мистецький захід, присвячений лемківській культурі й традиціям, відбувся в читальній залі ТДМУ. У ньому взяли участь студенти – члени науково-краєзнавчої студії «Терполяни», викладачі нашого університету та інших вишів обласного центру, представники управління культури облдержадміністрації. Гостями бібліотеки були також голова Світової федерації українських лемківських об'єднань, член Національної спілки краєзнавців України Ярослава Галик, член колегії Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Марія Бабічук (Чортків), члени правління Тернопільської обласної та міської організацій «Лемківщина» Дарія Антолюк та Галина Околіта.

Присутніх тепло привітали директор університетської бібліотеки Олена Проців, доцент кафедри філософії та суспільних наук, керівник науково-краєзнавчої студії «Терполяни» Леонід Кравчук і староста студії, студентка І курсу стоматологічного факультету Олеся Цвигун.

Від імені керівників облдержадміністрації з вітальним словом до присутніх звернувся головний спеціаліст управління культури ОДА Ігор Натолочний, який зазначив, що вихідці з Лемківщини, залишаючись носіями лемківських звичаїв, культурних та побутових традицій, є активними учасниками громадського життя області, а Всеукраїнський фестиваль «Дзвони Лемківщини» на Тернопіллі з кожним роком стає дедалі масовішим і цікавішим.

Багатоградна лемківська культура багата на пісні, є серед них

Письменник Володимир БАРНА дарує власну книгу юному читачеві

і веселі, жартівливі, і тужливі. Кілька таких мелодійних, пісень прозвучало у виконанні солісток Тернопільської філармонії – заслуженої артистки України Надії Гусениці та Наталії Бойко.

Директор Тернопільського художнього музею, заступник голови обласної організації «Лемківщина» Ігор Дуда розповів про укладений ним «Лемківський словник», що вмістив 26 тисяч найбільш уживаних і рідкісних слів лемківського діалекту, а також про інші свої мовознавчі книги: «Лемківські приповідки» та «Лемківський гумор». На думку автора, лемківська говірка – найскладніша в світі, бо ніхто ще

її не вивчив. Старше покоління її призабуло, перейшло на українсько-лемківський суржик, а молодше не вміє нею спілкуватися.

— Я зберіг в пам'яті лемківську говірку, бо з дитинства спілкувався нею з батьками, а вони, дякувати Богу, прожили довге життя, — розповів Ігор Дуда.

Лемківському краю присвятила свою науково-краєзнавчу розвідку доцент кафедри іноземних мов ТДМУ Тетяна Саварин.

— Тема Лемківщини мені рідна, адже це батьківщина моїх предків. Мої бабуся й дідусь — переселенці з Горлицького повіту Краківського воєводства — нині мешкають в селі Ключинці Гусятинського району, — розповіла Тетяна Володимирівна. — З дитинства любила слухати розповіді бабусі про цей дивовижний край, її співанки. У 10-11 класі, відвідуючи гурток Малої академії наук, написала свою першу наукову роботу на тему «Різдвяні звичаї та обряди Лемківщини» й перемогла з нею на Всеукраїнському конкурсі з українознавства у Львові. Як призер конкурсу вступила без іспитів на філологічний факультет Львівського національного (тоді ще державного) університету ім. І.Я. Франка. Студенткою писала курсові на тему, пов'язану з Лемківщиною. І моя дипломна робота була присвячена лемківським обрядам і звичаям. 2003 року успішно захистила кандидатську дисертацію на тему «Лемківське весілля в міжетнічному контексті». До речі, опонентом на захисті дисертації в мене був доктор філологічних наук, іноземний член НАН України, голова Асоціації українців Словаччини й представник лемків Словаччини, Микола Мушинка, який мене всіляко підтримував. Тобто Лемківщина супроводжує мене все моє життя.

Справжню трагедію пережили люди, виселені з власних домівок у 1944-1946 роках за угодою про обмін населенням, яку тодішній уряд Польщі уклав з урядом радянської України. Хоча обміном це не можна було назвати. Людей просто вигнали з рідних теренів. Тетяна Саварин переполювала зворушливі епізоди зі спогадів своєї бабусі, якій на час

депортації було 11 років. Сім'ю, що мала шестеро малих дітей, «добровільно переселили» на Харківщину. Жили в маленькій кімнаті, яку опалювали солом'яною, спали на підлозі. За залишене майно та землю радянська влада обіцяла компенсацію, але лише після семи місяців очікування родина, нарешті, отримала якісь кошти й змогла перебраться на захід України, у більш звичне природне та соціокультурне середовище.

Цікавим був виступ голови Світової федерації українських

України, — зазначив Валерій Дмитрович.

«Лемківщина в серці моїм» — так назвав одну зі своїх книг голова Спілки письменників Лемківщини, головний редактор журналу «Бескиди» Володимир Барна, чий батьки теж пережили депортацію.

Проживання у горах виробляє особливий характер — стійкий, незрадливий. Це підтверджує й бувальщина, яку розповів Володимир Андрійович:

— Два сусіди-лемки через щось посварилися, не балакають —

Ярослава ГАЛИК – голова Світової федерації українських лемківських об'єднань вручає тритомне видання «Книги пам'яті Лемківщини 1944–1946» доценту ТДМУ Тетяні САВАРИН

лемківських об'єднань, члена Національної спілки краєзнавців України Ярослави Галик, яка подякувала молодому науковцю, доценту Тетяні Саварин за її науково-краєзнавчі дослідження лемківської культурної спадщини.

— Наша громада розсипана, як живе срібло, по всьому світу, бо пережила тяжкі депортації та міграційні процеси. Та попри всі випробування, що випали на долю лемків, наш люд пам'ятає, плакає й розвиває свою культуру та звичаї. І щоразу зливається до купи, як живе срібло.

Ярослава Галик — автор книг «Лемківщина — край наших предків», «Маленька українка у великому Парижі», «Світло очей моїх», а також тритомної «Книги пам'яті Лемківщини 1944-1946». Це книга-мартиролог з поіменним списком лемків-українців, які стали жертвами злочинної акції, де зафіксований нині вже неіснуючий лемківський світ поіменно й родинно, яким він був до 9 вересня 1944 року, тобто до депортації. Ярослава Іванівна розповіла про те, як виникла ідея створення такого масштабного проекту, про копітку працю над його втіленням.

Доцент кафедри медичної фізики та лікувальної діагностики ТДМУ Валерій Дідух прочитав вірш, присвячений уродженцю Лемківщини, поету Богданові Ігорю Антоничу.

— Богдан-Ігор Антонич — метеорит, який пролетів у лемківському небі духовності, залишивши яскравий слід у безмежжі часу й на поетичних небокраях

день, другий, третій... Один поїхав в ліс по дрова, навантажив воза, вертається і... застрягає. Б'є коня, сам штовхає — дарма. Сусід підійшов, мовчки підставив плече й коли випали разом воза — пішов далі мовчки. Дай Боже, щоб ми всі так чинили — одне одному допомагали.

І знову звучали пісні. Цього разу — у виконанні студентки І курсу стоматологічного факультету Яни Владики.

Під оплески присутніх Ярослава Галик вручила «Книгу пам'яті Лемківщини 1944-1946» доценту кафедри іноземних мов ТДМУ Тетяні Саварин, яка за згодою автора передала її у фонд бібліотеки ТДМУ й тепер широке коло читачів матиме змогу ознайомитися з цією фундаментальною працею — документальним свідченням Лемківської трагедії середини ХХ століття.

— Дуже цікавий був захід, — поділився враженнями один з гостей бібліотеки — завідувач кафедри харчової біотехнології і хімії, професор, доктор біологічних наук Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя Олег Покотило. — Присутні отримали багато цікавої інформації від людей, які є представниками та оберегами лемківської культури. На жаль, очевидців тих трагічних подій залишилося небагато, але їхні діти, онуки й правнуки шанують лемківські традиції, культуру та бережуть пам'ять про історію свого роду й народу.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

СТРУНИ ДУШІ У ХРАМІ НОЧІ

*В храмі ночі
Вже горять запалені лампади.
Не ховай, кохана, очі:
То ж не вбивство, а така обчі
проста банальна зрада —
Що тілесну міць руйнує,
Ну, а душу пропікає
Мов ударом електричним.
І від болю та стікає
Смутком зоряним одвічним.*

ХЕРУВИМ

*Коли постукає у двері
Зеленоокий херувим,
Поставлю крапку на папері —
Настав мій час іти за ним.
Він тихо стукає, а я...
Я не збираюсь, я готовий
Горіти й плавитися в любові,
Як буде воля лиш твоя!*

***

*Життя —
Як розірваний клапот
паперу,
Яким бавиться подих вітру,
Щезаючи
У придорожніх канавах,
Доспіваючи
Ще непочату мелодію
втомленого асфальту.*

**Ігор ГАВРИЩАК,
доцент ТДМУ**

Вічна пам'ять

13.08.1934–1.03.2018

Ректорат, профком, працівники та студенти ТДМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті ветерана університету, колишнього старшого викладача кафедри іноземних мов

*Василя Михайловича
ЛУЦИКА*

та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 4, 2018 р.

- «Отелло».
- Пуд.
- Удав.
- Тичина.
- Лобода.
- Октава.
- Чад.
- Ігор.
- Вінчі.
- Чобіт.
- Див.
- АПК.
- Іван.
- Гітара.
- Атом.
- Шок.
- Пшоно.
- Бюст.
- Аврал.
- Ют.
- Альберта.
- Корчма.
- Амур.
- Брендон.
- Ребус.
- Арбітр.
- Марс.
- ІС.
- Об.
- Матьє.
- Ерг.
- 32.
- Буле.
- Неру.
- Адрес.
- Бум.
- 36.
- Анатолій.
- Ореади.
- 38.
- Орден.
- 39.
- Рот.
- 40.
- Нога.
- 41.
- До.
- 42.
- БМП.
- 43.
- Ан.
- 44.
- Сир.
- 45.
- Бульба.
- 46.
- АРЕ.
- 47.
- Броди.
- 48.
- Син.
- 49.
- Лама.
- 50.
- Лан.
- 51.
- Датоліт.
- 52.
- Бром.
- 53.
- Пліт.
- 54.
- Вокал.
- 55.
- Атака.
- 56.
- Айола.
- 57.
- Оратор.
- 58.
- Лото.
- 59.
- Вишня.
- 60.
- Ом.
- 61.
- Ікар.
- 62.
- Ітака.
- 63.
- Назар.
- 64.
- Аква.
- 65.
- Аз.
- 66.
- Лат.
- 67.
- Швейк.
- 68.
- Ноша.
- 69.
- НЗ.
- 70.
- Плай.
- 71.
- Лот.
- 72.
- Вовчок.
- 73.
- Ас.
- 74.
- Зоя.
- 75.
- Сухар.
- 76.
- Ва.
- 77.
- Уста.
- 78.
- Арія.
- 79.
- Крос.
- 80.
- Біб.
- 81.
- Рис.
- 82.
- Ранчо.
- 83.
- НЛО.
- 84.
- ОМО.
- 85.
- Бах.
- 86.
- Бар.
- 87.
- Лом.
- 88.
- Око.